

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Rîșneanu Viorel și avocatul acestuia, Nicoară Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Rîșneanu Viorel Xxxxx, născut la xxxxxxxx,
originar din s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, domiciliat
în mun. Xxxxx, str. Xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță:* 17.11.2015 – 20.03.2018;
2. *instanța de apel:* 18.04.2018 – 18.09.2018;
3. *instanța de recurs:* 26.11.2018 – 06.02.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 20 martie 2018, a fost încetat procesul penal în privința lui Rîșneanu Viorel învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Prin aceeași sentință a fost condamnat inculpatul Mutulica Iurie, hotărârea căruia în prezent cu recurs ordinar nu se atacă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Rîșneanu Viorel, activând în calitate de colaborator al Biroului Vamal Chișinău, aflându-se la data de 17.11.2008 în concediu anual de odihnă, s-a deplasat pe str. Uzinelor unde era parcat autocamionul încărcat cu blocuri de fortan și a introdus rectificări în scrisoarea

de transport internațional CMR nr. 0335895 și declarația vamală primară HN 02463075, cu privire la greutatea mărfii după care a aplicat ștampila sa de serviciu nr. 0509, iar ulterior a indus în eroare inspectorul vamal Mocrii Larisa care a eliberat certificatul de origine a mărfii nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 bucăți, 12200 kg, blocuri pentru construcții din beton ușor.

În urma efectuării controlului vamal de către inspectorii postului vamal de frontieră Sculeni, România, în interiorul blocurilor de beton au fost depistate 100200 pachete de țigări de marca Regal fără timbre de acciz, valoarea cărora conform raportului de expertiză nr. 29 din 14.01.2010 constituia 130260 euro, ceea ce potrivit cursului oficial al Băncii Naționale, la data de 18.11.2008, constituia 1706549.29 lei, adică proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze speciale, oficiul „Nord”, Russu Tatiana, prin care a solicitat admiterea apelului și casarea sentinței Judecătorei Ungheni din 20 martie 2018, judecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Rîșneanu Viorel, să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b) d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de 4 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal pedeapsa stabilită inculpatului Rîșneanu Viorel să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani, dacă acesta nu va săvârși o nouă infracțiune. A încasa în mod solidar de la Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel, în folosul statului contravaloarea a 100200 de pachete cu țigări marca Regal, în sumă de 1706549, 29 lei.

În argumentarea apelului depus, acuzatorul de stat a invocat următoarele:

- prima instanță a ignorat declarațiile martorilor, care au declarat circumstanțele săvârșirii infracțiunii de către inculpați, care sunt veridice consecvente și nu au fost combătute prin alte probe, și astfel în speță, prima instanță la calificarea faptei urma să ia în considerație mijloacele materiale de probă și procedeele probatorii acumulate pe parcursul urmăririi penale, care au fost examinate în cadrul cercetării judecătorești, și anume: declarațiile martorilor Iurii Zamatov, Bodrug Olesea, Oboroc Roman, Mocrii Larisa, Mangâr Victor, Patrașco Eugen;

- instanța de judecată a apreciat eronat că Rîșneanu Viorel nu a cunoscut că în blocurile de beton au fost tănuite 100200 pachete de țigări, care au fost scoase de pe teritoriul Republicii Moldova prin contrabandă, prin camuflarea efectuării exportului blocurilor din fortan, căci din probele cercetate în cadrul cercetării judecătorești, prezentate de acuzare, s-a identificat modalitatea de comitere a infracțiunii de contrabandă, și anume că declarația vamală și documentele anexate la ea, au fost

perfectate cu implicarea directă a colaboratorului vamal Rîșneanu Viorel, care aflându-se la data de 17.11.2008, în concediu anual de odihnă, s-a deplasat pe str. Uzinelor unde era parcat autocamionul încărcat cu blocuri de fortan și a introdus rectificări în scrisoarea de transport internațional CMR nr. 0335895 și declarația vamală primară HN 02463075, cu privire la greutatea mărfii după care a aplicat ștampila sa de serviciu nr. 0509, iar ulterior a indus în eroare inspectorul vamal Mocrii Larisa, asigurând-o că el personal a verificat procesul de producere a mărfii, în rezultatul cărui fapt, Mocrii Larisa, a eliberat certificatul de origine a mărfii nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 bucăți, 12200 kg, blocuri pentru construcții din beton ușor;

- sentința este ilegală și contrară legii, conform căreia acțiunile inculpatului Rîșneanu Viorel au fost recalificate de pe art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, de aceea ea urmează a fi casată parțial, iar inculpatul Rîșneanu Viorel să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (5), art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal;

- cum rezultă din materialele cauzei penale și anume din învinuirea înaintată inculpaților cât și a probelor cercetate în cadrul cercetării judecătorești, s-a constatat că obiectul infracțiunii de contrabandă din speță constituie 100200 pachete de țigări de marca Regal fără timbre de acciz, valoarea cărora conform raportului de expertiză nr. 29 din 14.11.2010 constituia 130260 euro ceea ce potrivit cursului oficial al Băncii Naționale, la data de 18.11.2008, constituia 1706549,29 lei, care au fost transportate prin contrabandă de către inculpați și alte persoane din Republica Moldova în România, care nu pot fi recuperate, și astfel este necesară confiscarea contravalorii acestora;

- în această ordine de idei, partea acuzării a considerat că eliminarea riscurilor care au fost expuse mai sus, pot fi obținute prin confiscarea contravalorii obiectelor de contrabandă și anume a 100200 pachete de țigări de marca Regal, evaluate la suma de 1706549,29 lei, această acțiune fiind justă în apărarea intereselor societății și care prevalează asupra interesului individual al persoanei, și în acest sens este de reținut faptul că confiscarea contravalorii ca procedeu legal urmărește scopul prevenirii săvârșirii unor fapte delictuale.

3.2. Avocatul Lesnic Denis în numele inculpatului Rîșneanu Viorel, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să se dispună achitarea inculpatului Rîșneanu Viorel. În temeiul art. 29 alin. (4) Cod de procedură penală a constata violarea drepturilor garantate prin art. 6, 7 CEDO.

În argumentarea apelului depus, avocatul Rîșneanu Viorel a invocat

următoarele:

- în speță, instanța de judecată a încălcat grav principiul contradictorialității, garanție inerentă a dreptului la un proces echitabil în sensul art. 6 & 1 CEDO, transpus la art. 24 Cod de procedură penală, situație ce obligă instanța de apel să pună în aplicare dispozițiile art. 29 alin. (4) CPP și, să constate prezența viciilor fundamentale;

- la finalizarea urmăririi penale, partea apărării a formulat cereri privind nulitatea actelor de procedură, inclusiv a celor de înaintare a acuzațiilor penale, în repetate rânduri, procurorul a reluat urmărirea penală, însă nu a reușit să remedieze problemele care afectau actele de procedură. Ulterior, în ședința preliminară, partea apărării a înaintat o cerere invocând nulitatea actelor de procedură, inadmisibilitatea probelor în proces și asigurarea dreptului la apărare. Prima instanță nu a fost capabilă să respingă argumentele părții apărării. Mai mult, aceeași instanță a reținut unele argumente, constatând, în mod obiectiv, lipsa în acțiunile inculpatului Rîșneanu Viorel a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) Cod penal, în această parte a susținut constatările primei instanțe;

- contrar celor invocate, prin derogare de la prevederile art. 24 CPP, plasându-se de partea acuzării, prima instanță a reținut în sarcina inculpatului fapta ce cade sub incidența art. 361 Cod penal, neinvocând în dispozitivul sentinței aliniatul normei penale;

- modul în care prima instanță a judecat cauza penală denotă încălcarea principiului contradictorialității procesului penal. Or, în rechizitoriu nu și-a găsit reflectare acuzațiile de confecționare a documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații, instanța lansând unele acuzații din oficiu, atribuții puse în sarcina acuzatorului de stat;

- în speță, instanța de judecată a încălcat grav dreptul la apărare în sensul art. 6 & 3 CEDO - garanție inerentă a dreptului la un proces echitabil;

- actul de sesizare a instanței de judecată este afectat de nulitate absolută. Ori, nu doar inculpatul, dar și instanța de judecată, după cum este reflectat în sentință, nu a înțeles „cauzele” și „esența acuzațiilor” aduse în cauza penală. Ignorarea acestui aspect ar face ca drepturile garantate de CEDO, în special cele ce cad sub incidența art. 6 & 3 să fie teoretice și iluzorii pe când Convenția garantează drepturi concrete și efective;

- un alt aspect ce denotă încălcarea dreptului la apărare, garantat de art. 6 & 3 CEDO, se exprimă prin faptul că inculpatul nu a avut posibilitate reală și timpul necesar pentru a se apăra în raport cu acuzațiile bazate pe art. 361 Cod penal. Inculpatul și apărătorul au aflat pentru prima dată din sentință despre acuzațiile bazate pe art. 361 Cod penal, astfel, fiind lipsiți de dreptul de a promova poziția în

proces, de a discuta și de a combate noile acuzații. Respectiv, prin aplicarea dispozițiilor art. 29 alin. (4) CPP, coroborat cu constatările cu valoare de principiu expuse în hotărârea CtEDO pe cauza Adrian Constantin c. României, și a Deciziei CSJ nr. 1 ra-582/12, instanța de apel urmează să constate violarea dreptului garantat prin art. 6 & 3 CEDO;

- prima instanță a reținut în sarcina inculpatului Rîșneanu Viorel fapta prevăzută de art. 361 Cod penal, ignorând garanțiile oferite de art. 7 CEDO, care instituie principiul nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege;

- în speță, organul de urmărire penală/acuzatorul de stat nu a lansat acuzații penale încadrate juridic în baza art. 361 Cod penal. În același timp, depășind limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, instanța de judecată a reținut în sarcina inculpatului fapta prevăzută de art. 361 Cod penal, fără a indica esența laturii obiective. Ori, instanța a pus la baza sentinței elementele faptice care sunt divizate în dispoziția legală prin conjuncția „sau”;

- din cuprinsul sentinței rezultă că instanța de judecată, nefiind sesizată cu acuzații penale care s-ar exprima prin „confeccionarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații” a reținut în sarcina inculpatului acțiunea de rectificare a unor acte, acțiuni permise în cadrul procedurilor vamale, cu atât mai mult că s-a urmărit rectificarea unei erori tehnice. Respectiv, în asemenea împrejurări, instanța de judecată a ignorat dispozițiile art. 7 CEDO în cazul în care a reținut în sarcina inculpatului Rîșneanu Viorel fapta ce cade sub incidența art. 361 Cod penal. Aceasta, cu atât mai mult că, în dispozitivul sentinței a fost indicat doar art. 361 Cod penal, fără aliniat, normă de drept care nu există la nivel național;

- în asemenea împrejurări se atestă că sentința este afectată de nulitate, sancțiune procedurală care nu poate fi înlăturată în baza apelului declarat în favoarea inculpatului și, după caz, nici în baza apelului declarat de procuror, dacă nu se invocă acest viciu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2018, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către avocatul Lesnic Dorin în numele inculpatului Rîșneanu Viorel și apelul avocatului Găulică Andrei în numele inculpatului Mutilica Iurie.

Admis apelul declarat de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și cauze speciale, oficiul „Nord”, Russu Tatiana, casează sentința integral pronunțând o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care:

Mutilica Iurie a fost recunoscut vinovat în baza art. art. 42 alin. (3), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un

termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilite lui Mutilica Iurie, pe o perioadă de probațiune de 3 ani, cu dispunerea neexecutării pedepsei aplicate dacă, în termenul de probațiune pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Rîșneanu Viorel a fost recunoscut vinovat în baza art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea stabilite lui Rîșneanu Viorel, pe o perioadă de probațiune de 3 ani, cu dispunerea neexecutării pedepsei aplicate dacă, în termenul de probațiune pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

A fost dispusă încasarea în mod solidar din contul lui Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel în beneficiul statului contravaloarea a 100200 pachete de țigări de marca „Regal”, în sumă de 1706549,29 lei moldovenești.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond la adoptarea sentinței contestate incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și astfel, eronat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Rîșneanu Viorel urmează a fi recalificate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal de învinuire a lui Rîșneanu Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Mai mult, contrar prevederilor art. 395 Cod de procedură penală care stipulează că, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie indicată constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de legea penală, indicându-se articolul, alineatul și literele, prima instanță a reținut în sarcina inculpatului fapta ce cade sub incidența art. 361 Cod penal, neinvocând în dispozitivul sentinței aliniatul normei penale.

Analizând totalitatea de probe acumulate la prezenta cauză penală și apreciindu-le, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat următoarele:

Rîșneanu Viorel, în perioada lunii noiembrie 2008, acționând cu intenție directă și de comun acord cu Mutilica Iurie și alte persoane nestabilite până la moment de către organul de

urmărire penală, urmărind scopul scoaterii ilegale peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor în proporții deosebit de mari a aici un plan criminal bine chibzuit și a contribuit la săvârșirea infracțiunii de contrabandă în următoarele circumstanțe:

În luna septembrie 2008, Mutilica Iurie împreună cu alte persoane nestabilite, având intenția trecerii prin contrabandă peste frontiera vamală R. Moldova a țigărilor, a organizat semnarea contractului nr. 2 din 02.10.2008 cu directorul societății comerciale din România „Vlad Sebi” S.R.L. cu adresa în mun. Fălticeni, str. Ana Ipătescu nr. 273, județul Suceava, România - Gâdea Sebastian, privind vânzarea ultimului a materialelor de construcție.

Ulterior, la începutul lunii noiembrie 2008, Mutilica Iurie, urmărind scopul scoaterii de pe teritoriul Republicii Moldova prin contrabandă a produselor de tutungerie, s-a adresat cu rugămintă la cet. Goloseev Victor directorul S.R.L. „Torgor” de a efectua un export de mărfuri prin întreprinderea pe care o conduce, iar Goloseev Victor prin intermediul lui Rîșneanu Viorel - colaborator al Serviciului Vamal au realizat exportul mărfurilor respective.

Astfel, la 17.11.2008, conform înțelegerii avute între Mutilica Iurie și o persoană pe nume „Serghei”, șoferul Oca Stepan s-a deplasat pe teritoriul întreprinderii ЖБИ-3, din satul Varnița pe teritoriul autoproclamatei republici nistrene, unde doi hamali au încărcat în camion 1680 blocuri de fortan în care Mutilica Iurie și alte persoane nestabilite au disimulat 100200 de pachete de țigări de marca „Regal”.

Tot la 17.11.2008, blocurile din fortan, la indicația lui Mutilica Iurie au fost transportate de către șoferul Oca Stepan cu autocamionul de model „Iveco Stralis” cu n/î CAS 481 și semiremorca cu n/î xxxxx din s. Varnița în mun. Chișinău pe str. Uzinelor, unde din nou la indicația lui Mutilica Iurie, Goloseev Victor i-a transmis șoferului pachetul de documente necesar exportului blocurilor din fortan.

La 18.11.2008, aproximativ pe la ora 08:00 în postul vamal Sculeni, pe pista de intrare în România s-a prezentat șoferul Oca Stepan, conducând camionul de model „Iveco Stralis” cu n/î xxxxx și semiremorca cu n/î xxxxx. La trecerea frontierei vamale Oca Stepan a depus declarația vamală de export nr. 3027155079 perfectată la Biroul Vamal Chișinău. Conform declarației vamale și a documentelor anexate la ea, contractul de vânzare-cumpărare nr. 2 din 02.10.2008, factura invoice nr. 04 din 17.11.2008, CMR seria CM nr. 0335895, SRL „Torgor”, cu adresa juridică str. km. 1 traseul Hânțești, exporta în adresa SRL „Vlad Sebi” situată în mun. Fălticeni, str. Ana Ipătescu nr. 273, județul Suceava, România, 1680 de blocuri pentru construcții din beton ușor, cu o valoare în vamă de 1680 euro, care au fost perfectate cu implicarea directă a colaboratorului vamal Rîșneanu Viorel, care la data de 17.11.2008 fiind în concediu anual de odihnă, s-a deplasat pe str. Uzinelor unde era parcat autocamionul încărcat cu blocuri din fortan și intenționat a introdus rectificări în scrisoarea de transport internațional CMR Seria CM nr. 0335895 și declarația vamală primară nr. HN 02463075, cu privire la greutatea mărfii după care a aplicat ștampila sa de serviciu nr. 0509, iar ulterior a

indus în eroare inspectorul vamal Mocrii Larisa, asigurând-o că el personal a verificat procesul de producere a mărfii exportate în rezultatul căruia fapt L. Mocrii a eliberat certificatul de origine a mărfii nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 bucăți, 12200 kg, blocuri pentru construcții din beton ușor.

În urma efectuării controlului vamal de către inspectorii postului vamal de frontieră Sculeni, România, în interiorul blocurilor de beton au fost depistate 100200 pachete de țigări, de marca „Regal” fără timbre de acciz, valoarea cărora conform raportului de expertiză nr. 29 din 14.01.2010 constituia 130.260 euro ceea ce potrivit cursului oficial al Băncii Naționale data de 18.11.2008, constituia 1706549.29 lei. adică proporții deosebit de mari.

Cu toate că inculpatul Rîșneanu Viorel nu și-a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că, vinovăția acestuia se confirmă prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile martorilor Mocrii Larisa, Patrașco Eugeniu, Mangîr Victor, Zamatov Iurii, Cirozei Diana și Oboroc Roman; conținutul copiei ordinului nr. 393-c din 17.11.2008 privind acordarea concediului de odihnă lui Rîșneanu Viorel; conținutul adeverinței de reținere a bunurilor nr. 1052 din 18.11.2008, seria M nr.0032602, potrivit căreia autoritățile române au reținut Autotractorul cu n/î xxxxx și semiremorca cu n/î xxxxx; conținutul adeverinței de reținere a bunurilor nr. 1051 din 18.11.2008, seria M nr. 0032601, potrivit căreia autoritățile române au reținut un lot de țigări de marca „Regal king size”; conținutul procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției nr. 101 din 18.11.2008 seria ANV/20P nr.0049607, întocmit în privința persoanei juridice SRL „Lemang” cu anexă la procesul-verbal; conținutul procesului-verbal de constatare nr. 449664 din 18.11.2008 întocmit de către colaboratorii PTI Sculeni potrivit căruia au fost depistate și extrase țigări de marca Regal din autocamionul ce aparține SRL „Lemang”; conținutul procesului-verbal din 27.11.2008 potrivit căruia de la Biroul Vamal Chișinău au fost ridicate: application for a movement certificate EUR 1, nr. 020332; Cerere-declarație pentru eliberarea certificatului de circulație a mărfurilor EUR1; Declarația producătorului cu privire la originea preferențială a bunurilor întocmită de V. Goloseev; Invoice nr. 4 din 17.11.2008 Copia contractului nr. 2 din 02.10.2008; conținutul declarației vamale nr. 3027 din 17.11.2008 și documentele anexate pentru efectuarea exportului; conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 27.11.2008 potrivit căruia a fost examinat pachetul de acte prezentat BV Chișinău pentru efectuarea exportului în baze declarației vamale nr. 027155079; conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 27.11.2008 potrivit căruia au fost examinate descifrările convorbirilor telefonice efectuate între Viorel Rîșneanu și Victor Goloseev în perioada 17.11.2008-

18.11.2008; conținutul ordinului de încasare a numerarului din 18.11.2008 și Chitanța seria AB nr. 568194 de percepere a obligațiilor vamale de la persoanele fizice, întocmite pe numele Oca Stepan, potrivit cărora au fost achitate obligațiile vamale în sumă de 3440.64 lei la BV Gura Bîcului; conținutul declarației vamale întocmită de către Oca Stepan la 17.11.2008 (formularul TD-6); conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 10.12.2008 potrivit căruia a fost examinate original de încasare și chitanță de încasare a sumei de 344,64 lei, de către vama Gura Bîcului; conținutul declarației vamale de tranzit nr.3027113920 și actele anexate la ea, ridicate de la BV Ungheni; conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 11.12.2008; conținutul procesului-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 04 decembrie 2008, potrivit căruia martorul Iurii Zamatov 1-a recunoscut pe Mutilica Iurie ca fiind persoana care s-a prezentat ca proprietarul mărfii destinată exportului în adresa societății comerciale Române „Vlad Sebi”; conținutul materialelor anchetei de serviciu în privința colaboratorilor vamali V. Rîșneanu, N. Atonov, L. Mocrii și R. Oboroc; conținutul copiei ordinului nr. 1006-p din 08.12.2008 cu privire la sancționarea unor colaboratori vamali, potrivit căruia V. Rîșneanu a fost eliberat din serviciu în organul vamal; conținutul procesului-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 17.01.2009 potrivit căruia Victor Mangîr 1-a recunoscut pe cet. Iurie Mutilica; conținutul procesului-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 25.12.2008 potrivit căruia martorul Oca Stepan a indicat itinerarul deplasării către locul încărcării mărfii, nemijlocit locul încărcării ei și alte circumstanțe în care a avut loc transportarea blocurilor de beton; conținutul procesului-verbal de confruntare din 30.12.2008 dintre martorii Oca Stepan și Patrașco Eugen; conținutul procesului-verbal de recunoaștere a persoanei din 26.12.2008 potrivit căruia martorul Victor Goloseev 1-a recunoscut pe cet. Iurie Mutilica; conținutul chitanței nr. 14 ce confirmă procurarea blocurilor din fortan din 17.11.2011; conținutul procesului-verbal de examinare din 25.05.2009 potrivit căruia a fost examinat chitanța nr. 14; conținutul procesului-verbal de percheziție din 21.01.2009 potrivit căruia a fost efectuată percheziția pe teritoriul Uzinei de producere a betonului și armaturii din or. Bender în cadrul căruia au fost ridicate obiecte; conținutul procesului-verbal de examinare din 22.01.2009 a obiectelor ridicate în cadrul percheziției din 21.01.2009; conținutul procesului-verbal de percheziție din 03.02.2009 la Uzina de producere 5KEH- 3 din or. Bender, de unde au fost ridicat utilaj pentru împachetare ermetic cu polietilenă, cutie pentru țigări cu inscripția Regal, rulou din polietilenă, 6 blocuri cu țigări de marca Regal (60 pachete) și 2 blocuri din beton; conținutul procesului-verbal de examinare a obiectului din 03.02.2009, potrivit căruia au fost examinate obiectele ridicate în cadrul percheziției din 03.02.2009; conținutul scrisoarea nr. 2 din 12.01.2009 de la compania Dufremol

potrivit căreia în rețeaua de magazine Duty-free care aparțin companiei indicate nu se realizează țigări de marca Regal Ring Size. Pe perioada activității companiei, nu au primit niciodată pentru comercializare astfel de țigări. Pentru informație a indicat că această marcă de țigări aparține companiei engleze Imperial Tabacco, care o produce pentru realizare în magazine duty-free și se vinde în diferite țări la preț de la 1.1 până la 1.2 euro pentru un pachet; conținutul raportului de expertiză merceologică nr. 29 din 14 ianuarie 2010, efectuat de către Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul de Justiție, potrivit cărui prețul unui pachet de țigarete Regal King Size în magazinele Duty Free este de la 1,3 euro conform cursului oficial al Băncii Naționale a R.M la 18.11.2008 constituie suma de 17.03143 lei pentru un pachet. Brandul dat de țigarete pe piața liberă nu a fost stabilit; conținutul copiei sentinței de condamnare din 12.05.2010 în privința lui Goloseev Victor; conținutul procesului-verbal de confruntare dintre martorul Goloseev Victor și învinuitul Mutilica Iurie din 12.01.2011; conținutul procesului-verbal de confruntare din 24.01.2011 dintre martorul Victor Mangâr și învinuitul Mutilica Iurie; conținutul scrisorii nr. 75 din 08.02.2011 de la Direcția Statistică Vamală a Serviciului Vamal la care a fost anexată informația privind operațiunile de import-export efectuate de către SRL „Torgor” pentru perioada 01.01.2008-31.12.2008; conținutul procesului-verbal de confruntare din 27.03.2014 dintre învinuitul V. Rîșneanu și martorul E. Mocrîi.

Instanța de apel, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, a constatat cu certitudine că acțiunile inculpatului Rîșneanu Viorel se încadrează în baza art. art. 42, alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, după indicii calificativi: *contrabanda, adică participarea în calitate de complice la trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova, a mărfurilor tăinuindu-le de la controlul vamal prin ascundere în locuri special adaptate în acest scop, săvârșite de mai multe persoane în proporții deosebit de mari.*

În urma verificării probelor, instanța de apel a ajuns la concluzia că, argumentele procurorului cu privire la vinovăția inculpatului Rîșneanu Viorel invocate în apelul depus împotriva sentinței sunt fondate, deoarece instanța de fond a dat o apreciere eronată situației de fapt constatate în cadrul cercetării judecătorești.

Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea apărătorului cu privire la achitarea inculpatului Rîșneanu Viorel, or, la materialele cauzei penale au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente prin care se atestă vinovăția ultimului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a considerat că declarațiile inculpatului Rîșneanu Viorel precum că el n-ar fi comis fapta infracțională imputată, nu corespund adevărului și

sunt date de către inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise, deoarece ele se combat de întreaga sistemă de probe analizate mai sus, și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și care integral demonstrează vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de apel a stabilit cu certitudine că, Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel au realizat latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute de art. art. 42 alin. (3), 248 alin. (5).lit. b), d) Cod penal și art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, prin faptul că Rîșneanu Viorel având calitate de complice, de comun acord cu organizatorul Mutilica Iurie au contribuit la trecerea peste frontiera de stat a Republicii Moldova a produselor de tutungerie prin ascunderea acestora în locuri special adaptate în acest scop - blocuri de fortan în care Mutilica Iurie împreună cu alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală au disimulat 100200 de pachete de țigări de marca „Regal”, ulterior la postul vamal Sculeni fiind prezentate: declarația vamală de export nr. 3027155079 perfectată la Biroul Vamal Chișinău, contractul de vânzare-cumpărare nr. 2 din 02.10.2008, factura invoice nr. 04 din 17.11.2008 CMR seria CM nr. 0335895, SRL „Torgor”, cu adresa juridică str. km. 1 traseul Hîncești, exporta în adresa SRL „Vlad Sebi”, situată în mun. Fălticeni, str. Ana Ipătescu nr. 273, județul Suceava, România, 1680 de blocuri pentru construcții din beton ușor, cu o valoare în vamă de 1680 euro, care au fost perfectate cu implicarea directă a colaboratorului vamal Rîșneanu Viorel.

S-a reținut că, potrivit copiei ordinului nr. 393-c din 17.11.2008 privind acordarea concediului de odihnă, colaboratorului Biroului vamal Rîșneanu Viorel i s-a acordat concediu de odihnă anual începând cu data de 17.11.2008 până la 01.12.2008.

În pofida faptului că în perioada sus menționată Rîșneanu Viorel se afla în concediu anual de odihnă, acesta s-a deplasat la locul unde era parcat autocamionul încărcat cu blocuri din fortan și intenționat a introdus rectificări în scrisoarea de transport internațional CMR Seria CM nr. 0335895 și declarația vamală primară HN 02463075, cu privire la greutatea mărfii, după care a aplicat ștampila sa de serviciu.

Or, acesta la data de 17.11.2008 în virtutea legii nu avea drepturi și obligații în vederea exercitării atribuțiilor organului vamal, având în vedere că se afla în concediu anual de odihnă.

Circumstanțele stabilite vin în coroborare și cu declarațiile martorului Mocrii Larisa care a declarat că „La data de 17.11.2008, în jurul orelor 16:30, a fost telefonată de către colegul său Rîșneanu Viorel, care a preîntâmpinat-o că de dânsa se va apropia un agent economic, căruia i-a verificat marfa efectuând controlul fizic. Ulterior, de ea s-a apropiat Goloseev V., care s-a prezentat în calitate de director al SRL „Torgor”, pe care nu îl cunoștea, însă 1-a mai văzut în biroul lui Rîșneanu Viorel”; La acel moment, Viorel Rîșneanu nu

avea dreptul să perfecteze careva acte, documente vamale ale agenților economici, deoarece se afla în concediu și l-a rugămintea lui i-a perfectat certificatul de origine directorului SRL „T V. Goloseev”; A mai declarat că certificatul de origine a fost eliberat de dânsa, iar ulterior careva corectări nu a efectuat. Controlul fizic al mărfii nu a fost efectuat, deoarece nu este obligatoriu.

Or, chiar inculpatul singur a recunoscut faptul că *„a sunat-o pe Mocrii Larisa și a anunțat-o că un agent economic solicită un certificat de origine, abateri până acum nu au fost și că personal a corectat greșeala cu stiloul din scrisoarea de transport internațional și declarația vamală primară. Totodată a concretizat că în acel moment se afla în concediu și nu trebuia să facă corectarea”*.

Conform celor declarate de către martorul Zamatov Iurii *„în timpul discuției date a asistat și specialistul în domeniul vămii Olesea Bodrug, care a perfectat declarația vamală. Viorel Rîșneanu a informat-o că a verificat procesul de producere și marfa pentru export. Peste câteva clipe s-a întors V. Goloseev cu actul solicitat (declarația producătorului) și bazându-se pe spusele lui V. Rîșneanu, i-a eliberat lui Goloseev certificat de origine cu nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 blocuri pentru construcții din beton ușor”*.

Instanța de apel a reținut că, prin conținutul procesului-verbal de examinare a stenogramei înregistrărilor interceptării convorbirii purtate între Rîșneanu Viorel și Victor Goloseev (f.d. 193-194, vol. I), a rezultat că aceștia au comunicat intens în perioada când a fost comisă infracțiunea (17.11.2008-18.11.2008).

Mai mult, conform sentinței Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 12 mai 2010, Goloseev Grigore a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal (f.d. 47, vol. III).

Astfel, analizând cumulul de probe cercetat supra, s-a stabilit cu certitudine că mărfurile de contrabandă, adică produsele de tutungerie, au fost tănuite în materialele de construcție ce urmau a fi exportate.

Instanța de apel a apreciat ca neîntemeiată concluzia primei instanțe potrivit căreia nu există nici o probă, și nici un început de dovadă de probă că Rîșneanu Viorel ar fi acționat într-o înțelegere prealabilă împreună cu Mutilica Iurie.

În acest sens s-a reținut că potrivit prevederilor art. 42 alin. (5) Cod penal, se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tănui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.

Or, în urma analizei cumulului de probe a fost cert stabilit că Rîșneanu Viorel

în calitate de complice, acționând cu intenție directă și de comun acord cu Mutilica Iurie și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, au contribuit la comiterea infracțiunii de contrabandă.

Ce ține de desfășurarea urmăririi penale, instanța de apel nu a constatat careva încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate, prin prisma articolului 251 Cod de procedură penală.

Potrivit proceselor-verbale de informare despre terminarea urmăririi penale din 11.09.2014, 18.09.2014 și de prezentare a materialelor de urmărire penală din 11.09.2014, 18.09.2014, deși au fost înaintate obiecții asupra actelor procesuale, acestea au fost examinate în conformitate cu legislația în vigoare, fiind emisă ordonanța din 26.09.2014 prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Nicoară Vasile și învinuitului Rîșneanu Viorel, privind nulitatea actului procedural, excluderea probelor și scoaterea persoanei de sub urmărire penală, care au fost aduse la cunoștință, atât apărătorului, cât și învinuitului (f.d. 133-135, vol. V) și ordonanța din 20.09.2014 prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Matusensco Ion privind încetarea urmăririi penale în privința lui Mutilica Iurie, la fel fiind aduse la cunoștință părții apărării și învinuitului (f.d. f.d. 136-137, vol. V).

Totodată, s-a menționat că potrivit articolului 66, alin. (2) pct. 27) Cod de procedură penală, învinuiții Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel au avut dreptul să atace acțiunile și hotărârile organului de urmărire penală, în modul prevăzut de art. 313 Cod de procedură penală, însă, după cum rezultă din materialul cauzei, acest drept n-a fost exercitat.

Instanța de apel, la aprecierea categoriei și măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75, 76 și 77 Cod penal, a ținut cont de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii, de persoana inculpatului Rîșneanu Viorel, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de persoana inculpatului și de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului.

Totodată, luând în considerație toate circumstanțele cauzei și anume, opinia participanților la proces, inculpatul fiind anterior nejudecat, a săvârșit o infracțiune gravă, nu a conștientizat gravitatea faptelor comise, precum și influența pedepsei asupra corectării inculpatului, instanța de apel a considerat că, corectarea și reeducarea inculpatului Rîșneanu Viorel este posibilă stabilindu-i pedeapsa sub formă de privațiune de libertate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal.

Ținând cont că vinovăția inculpaților Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel a fost dovedită în cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a considerat întemeiată solicitarea acuzatorului de stat și necesar de a încasa în mod solidar din contul lui

Mutilica Iurie și Rîșneanu Viorel în beneficiul statului contravaloarea a 100200 pachete de țigări de marca „Regal”, în sumă de 1706549,29 lei moldovenești.

5. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului Rîșneanu Viorel a declarat recurs ordinar, prin care solicită casarea totală a deciziei instanței de apel și adoptarea unei hotărâri de achitare a lui Rîșneanu Viorel.

Recurentul a făcut trimitere la temeiurile de casare stipulate în art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 15) Cod de procedură penală și susține că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția; nu au fost întrunite elementele constitutive ale infracțiunii; instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- instanța de apel a admis erori grave de fapt prin „stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor”, conform art. 6 pct. 11¹) CPP. În sensul & 111 din Hotărârea în cauza Grădinar c. Moldovei, prima instanță a reținut următoarele constatări, care reprezintă „fapte stabilite” în sensul jurisprudenței CtEDO, după cum urmează:

„Reieșind din împrejurările constatate în ședința de judecată, nu există nu că o probă, ci nici un început de dovadă de probă că Rîșneanu Viorel ar fi acționat într-o înțelegere prealabilă împreună cu Mutilica Iurie” (a se vedea pct. 13 din sentință). Noi insistăm că această stare de fapt se confirmă și prin declarațiile inculpaților care au afirmat că nu s-au cunoscut până la declanșarea procesului penal, iar procurorul nu a combătut acest argument;

- *„...ținând cont că Rîșneanu Viorel s-a implicat în procesul de vămuire doar fiind contactat de către Goloseev Victor ca să-l ajute, el putea fi privit ca complice doar în situația în care Goloseev Victor ar fi avut un rol activ în comitere actului de contrabandă. Însă, în condițiile în care prin ordonanța din 26.12.2011, Goloseev Victor a fost scos de sub urmărire penală pe motiv că nu a săvârșit fapta contrabandei, atunci nu este clar în baza căror împrejurări organul de urmărire penală a ajuns la concluzia că Rîșneanu Viorel era în cunoștință de cauză că prin acțiunile sale ar fi contribuit la săvârșirea contrabandei în proporții deosebit de mari” (a se vedea pct. 13 din sentință).*

Toate argumentele invocate supra, care sunt suficient de puternice și capabile să influențeze soluția, reprezintă „fapte stabilite”, care nu au fost examinate de instanța de apel, situație ce cade sub incidența & 112 coroborat cu && 116, 117 din Hotărârea în cauza Grădinar c. Moldovei, iar instanța de apel nu a comentat constatările primei instanțe indicate supra;

- instanța de apel a admis erori grave de fapt „prin stabilirea eronată a faptelor” ca efect a denaturării conținutului probelor (a se vedea art. 6 pct. 11¹) CPP). Or, instanța de apel a reținut în decizia sa câteva elemente factice care nu se confirmă nici printr-un mijloc de probă cum ar fi:

a) *„Rîșneanu Viorel, în perioada lunii noiembrie 2008, acționând cu intenție directă și de comun acord cu Mutilica Iurie..., urmărind scopul scoaterii ilegale peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor în proporții deosebit de mari a aici un plan criminal bine chibzuit...”* (pag. 11 din decizia contestată).

b) *„...la începutul lunii noiembrie 2008, Mutilica Iurie, urmărind scopul scoaterii... prin contrabandă a produselor de tutungerie, s-a adresat cu rugămintea la cet. Goloseev Victor ... de a efectua exportul de mărfuri..., iar Goloseev Victor prin intermediul lui Rîșneanu Viorel - colaborator al Serviciului Vamal au realizat exportul mărfurilor respective”* (a se vedea pag. 11 din decizia contestată).

În cauza penală nu au fost administrate probe care ar confirma „faptele stabilite” de instanța de apel, situație ce cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6); art. 6 pct. 11¹) CPP;

- stabilirea eronată a faptelor indicate supra au generat vicii fundamentale astfel încât soluția instanței de apel este bazată pe concluzii contradictorii, inculpatul fiind în imposibilitate de a-și realiza drepturile garantate prin art. 6 & 3 CEDO. Or, circumstanțele factice descrise la supra, în special faptul că *„Rîșneanu Viorel ... acționând cu intenție directă și de comun acord cu Mutilica Iurie”*, exclud circumstanțele expuse supra și vice versa. Dacă Rîșneanu Viorel ar fi acționat *„cu intenție directă și de comun acord cu Mutilica Iurie”* ultimul nu ar fi acționat după cum a relatat în decizie instanța de apel supra, nu s-ar fi *„adresat cu rugămintea la cet. Goloseev Victor directorul SRL „Togor” de a efectua un export de mărfuri prin întreprinderea pe care o conduce, iar Goloseev Victor prin intermediul lui Rîșneanu Viorel ... au realizat exportul mărfurilor respective”*. Respectiv inculpatul este pus în fața situației de a-și promova poziția împotriva unor acuzații care conțin contradicții esențiale, ceea ce reduce din eficacitatea dreptului fundamental la apărare;

- deși a fost condamnat în baza dispozitivului pentru comiterea infracțiunii de contrabandă prin aplicarea art. 42 alin. (5) CP, prin motivarea soluției în sarcina inculpatului Rîșneanu V. au fost reținute alte elemente factice, cele ce exclud participația penală în calitate de complice.

În primul rând se pune în evidență că inițial instanța de apel a stabilit că Mutilica *„...a alcătuit un plan criminal bine chibzuit și a organizat săvârșirea infracțiunii de contrabandă”* (a se vedea pag. 10 alin. 1 din decizia contestată). Ulterior, instanța a stabilit că Rîșneanu Viorel *„...a aici un plan criminal bine chibzuit...”* (a se vedea pag. 11

alin. 2 din decizia contestată). Astfel, chiar dacă ne rămâne să presupunem ce a avut în vedere instanța de apel prin expresia „*a aici*”, reținem că fiecare din inculpați au fost condamnați pentru că ar fi acționat în calitate de organizatori ai participației penale, fiecare elaborând un plan separat, situație ce denotă că dispozitivul hotărârii în privința lui Râșneanu Viorel este contrazis prin motivarea soluției;

- în motivarea soluției instanța de apel a indicat că „...la începutul lunii noiembrie 2008, Mutilica Iurie, urmărind scopul scoaterii... prin contrabandă a produselor de tutungerie, s-a adresat cu rugămintea la cet. Goloseev Victor directorul SRL „Togor” de a efectua un export de mărfuri prin întreprinderea pe care o conduce, iar Goloseev Victor (nota autorului: situație ce exclude participația penală prin asocierea infracțională a cet. Mutilica Iurie cu Râșneanu Viorel) prin intermediul lui Râșneanu Viorel - colaborator al Serviciului Vamal au realizat exportul mărfurilor respective” (a se vedea pag. 11 alin. 4 din decizia contestată). Din cele enunțate rezultă că în motivarea soluției a fost indicat că Râșneanu Viorel și Goloseev Victor ar fi autorii infracțiunii, prima persoană fiind condamnată prin aplicarea art. 42 alin. (5) CP, iar a doua persoană, așa după cum a stabilit și prim instanță, a fost scos de sub urmărire penală prin ordonanța procurorului din 26.12.2011;

- în ședința preliminară din prima instanță, partea apărării a înaintat o cerere prin care a invocat nulitatea actelor de procedură, inclusiv a actului de sesizare a instanței de judecată. Având în vedere cele expuse supra, punem în evidență că prima instanță a constatat prin sentință următoarele: „...în condițiile în care prin ordonanța din 26.12.2011 Goloseev Victor a fost scos de sub urmărire penală pe motiv că nu a săvârșit fapta de contrabandă, atunci nu este clar în baza căror împrejurări organul de urmărire penală a ajuns la concluzia că Râșneanu Viorel era în cunoștință de cauză că prin acțiunile sale ar fi contribuit la săvârșirea contrabandei în proporții deosebit de mari.” Aceste constatări vin să confirme temeinicia obiecțiilor formulate de partea apărării privind nulitatea actelor de procedură. Ignorând jurisprudența CtEDO supra, în special exigențele de motivare a hotărârii judecătorești, instanța de apel nu a oferit motive relevante și suficiente, capabile să justifice soluția;

- aceeași instanță nu a oferit motive suficiente care ar justifica condamnarea lui Râșneanu Viorel prin aplicarea dispozițiilor art. 42 alin. (5) CP, situație ce îngrădește nejustificat dreptul la apărare în sensul art. 6 & 3 CEDO. Astfel, având în vedere argumentele invocate supra, punem în evidență că soluția de condamnare pentru complicitate la comiterea infracțiunii nu este motivată. Or, motivele invocate în decizia contestată țin de justificarea calității de organizator sau de autor al infracțiunii, acuzații care nu au fost puse în sarcina lui Râșneanu Viorel.

Un alt aspect important ține de nerespectarea standardului de motivare a soluției impus de CtEDO, situație ce cade sub incidența temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP;

- prima instanță a indicat în sentință mai multe argumente care denotă că fapta inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de contrabandă. Aceste constatări nu au fost contrazise de instanța de apel, respectiv „*ele trebuie considerate ca fapte stabilite*” (a se vedea & 111 din Hotărârea CtEDO în cauza Grădinar c. Moldovei). Astfel, instanța de apel a încălcat art. 6 & 1 CEDO, în circumstanțe identice cu cele expuse la && 111-117 din Hotărârea CtEDO în cauza Grădinar c. Moldovei;

- cercetarea judecătorească în instanța de apel constă în administrarea probelor noi sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță. Instanța de apel se pronunță, prin încheiere, asupra cererii de administrare a unor noi probe sau de cercetare suplimentară a probelor administrate de prima instanță, motivând admiterea sau respingerea cererii în dependență de faptul dacă aceste probe sunt concludente sau utile cauzei, în speță, instanța de apel nu a emis o „încheiere privind cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță”, fapt ce se confirmă prin lipsa în dosar a unui asemenea act de procedură (a se vedea inclusiv fila 3 a procesului-verbal). Respectiv, casarea sentinței primei instanțe și adoptarea unei noi soluții de recalificare a faptei reproșate inculpatului Rîșneanu Viorel, din infracțiunea prevăzută de art. 361 CP la infracțiunea ce cade sub incidența art. 248 CP, a avut loc în lipsa unei cercetări judecătorești și fără cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță, situație ce denotă încălcarea principiului nemijlocirii prin ignorarea dispozițiilor art. 314 CPP și a constatărilor cu valoare de principiu expuse în cauza Beraru c. României. Astfel, importanța generală abordată în cauza dată ține de ajustarea jurisprudenței naționale la standardele CtEDO, ceea ce poate fi realizat prin sesizarea Curții Supreme de Justiție. Odată fiind sesizată, instanța de recurs, datorită rolului pe care îl are, este chemată să constate și să se expună cu suficientă claritate dacă principiul nemijlocirii era sau nu aplicabil la judecarea cauzei în apel, dacă să constate prezența viciilor fundamentale generate de ignorarea acestui principiu;

- instanța de apel este obligată „să verifice declarațiile și probele materiale examinate în prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată. Declarațiile și probele materiale examinate în prima instanță se dau citire în instanța de apel de către părți sau la solicitarea lor de către instanța de judecată”, aspect ce corespunde principiului contradictorialității procesului expus la art. 24 CPP;

- procurorul nu a dat citire și nu a solicitat ca instanța de apel să dea citire declarațiilor și probelor materiale examinate de prima instanță, fapt confirmat prin înregistrarea audio a ședinței de judecată. Toată procedura în fața instanței de apel s-a limitat la constatarea faptului că inculpații susțin declarațiile date anterior și, chiar fără a le fi adresate careva întrebări.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, deoarece soluția criticată este una corectă ce rezultă din cumulul de probe prezentate de acuzatorul de stat și anexate la materialele cauzei și respectiv cercetate în ordinea prevăzută de lege, dându-li-se aprecierea cuvenită.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.*

Autorul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin.(1) pct. 6), 8), 15) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, și când instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză. Însă, aceste temeiuri nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.*

Potrivit lucrărilor dosarului se constată, că inculpatul Rîșneanu V., de către organul de urmărire penală a fost pus sub învinuire în baza art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5)lit. b), d) Cod penal și anume – *contrabanda, adică participarea în calitate de complice la trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova, a mărfurilor tăinuindu-le de la controlul vamal prin ascundere în locuri special adaptate în acest scop, săvârșite de mai multe persoane în proporții deosebit de mari.*

Prin sentința Judecătorei Ungheni din 20 martie 2018, acțiunile inculpatului au fost recalificate în baza art. 361 Cod penal, neinvocând în dispozitivul sentinței aliniatul normei penale menționate.

În urma rejudecării cauzei, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, instanța de apel a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatului se regăsesc toate elementele infracțiunii imputate prin rechizitoriu, fapta ultimului fiind calificată corect ca participarea în calitate de *complice* la infracțiunea de *contrabandă*.

Astfel, verificând probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei recurentului, în sensul că inculpatul nu este vinovat de comiterea infracțiunii imputate, Colegiul o consideră ca neîntemeiată, or instanța de apel judecând cauza și verificând probele cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția lui Rîșneanu Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal.

În partea ce vizează invocarea cazului de casare, prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, precum că instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, nu și-a găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, dat fiind faptul că, instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, adoptând o decizie legală și întemeiată.

De asemenea, se reține, că eroarea gravă de fapt trebuie înțeleasă în sensul atribuit de legislator în art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală și anume stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor. Eroarea gravă de fapt trebuie să rezulte din situația dosarului, privită ca o stare de fapt.

Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fie influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții de cât cea pe care materialul probator o susține.

Cercetând probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei apărării, în sensul că inculpatul nu este vinovat de comiterea infracțiunii imputate, Colegiul o consideră ca neîntemeiată.

În continuare, Colegiul penal reține drept întemeiată concluzia instanței de apel privind aprecierea eronată de către instanța de fond a faptului că, Rîșneanu Viorel nu a cunoscut că în blocurile de beton au fost tănuite 100200 pachete de țigări, care au fost scoase de pe teritoriul Republicii Moldova prin contrabandă, prin camuflarea efectuării exportului blocurilor din fortan, căci din probele cercetate în cadrul cercetării judecătorești, prezentate de acuzare, s-a identificat modalitatea de comitere a infracțiunii de contrabandă, și anume că declarația vamală și documentele anexate la ea, au fost perfectate cu implicarea directă a colaboratorului vamal Rîșneanu Viorel, care aflându-se la data de 17.11.2008, în concediu anual de odihnă, s-a deplasat pe str. Uzinelor unde era parcat autocamionul încărcat cu blocuri de fortan și a introdus rectificări în scrisoarea de transport internațional CMR nr. 0335895 și declarația vamală primară HN 02463075, cu privire la greutatea mărfii după care a aplicat ștampila sa de serviciu nr. 0509, iar ulterior a indus în eroare inspectorul vamal Mocrii Larisa, asigurând-o că el personal a verificat procesul de producere a mărfii, în rezultatul cărui fapt, Mocrii Larisa, a eliberat certificatul de origine a mărfii nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 bucăți, 12200 kg, blocuri pentru construcții din beton ușor;

Or, circumstanțele stabilite de către instanța de apel și menționate supra vin în coroborare și cu:

- declarațiile martorului Mocrii Larisa care a declarat că *„la data de 17.11.2008, în jurul orelor 16:30, a fost telefonată de către colegul său Rîșneanu Viorel, care a preîntâmpinat-o că de dânsa se va apropia un agent economic, căruia i-a verificat marfa efectuând controlul fizic. Ulterior, de ea s-a apropiat Goloseev V., care s-a prezentat în calitate de director al SRL „Torgor”, pe care nu îl cunoștea, însă 1-a mai văzut în biroul lui Rîșneanu Viorel”*. La acel moment Rîșneanu Viorel nu avea dreptul să perfecteze careva acte, documente vamale ale agenților economici, deoarece se afla în concediu de odihnă și l-a rugăminte a lui i-a perfectat certificatul de origine directorului SRL „TV. Goloseev”; A mai declarat că certificatul de origine a fost eliberat de dânsa, iar ulterior careva corectări nu a efectuat. Controlul fizic al mărfii nu a fost efectuat, deoarece nu este obligatoriu;

- declarațiile inculpatului care singur a recunoscut faptul că *„a sunat-o pe Mocrii Larisa și a anunțat-o că un agent economic solicită un certificat de origine, abateri până acum nu au fost și că personal a corectat greșeala cu stiloul din scrisoare de transport internațional și declarația vamală primară. Totodată a concretizat că în acel moment se afla în concediu și nu trebuia să facă corectarea”*;

- declarațiile martorului Zamatov Iurii care a declarat că *„în timpul discuției date a asistat și specialistul în domeniul vămuirii Olesea Bodrug, care a perfectat declarația vamală.*

Viorel Rîșneanu a informat-o că a verificat procesul de producere și marfa pentru export. Peste câteva clipe s-a întors V. Goloseev cu actul solicitat (declarația producătorului) și bazându-se pe spusele lui V. Rîșneanu, i-a eliberat lui V. Goloseev certificat de origine cu nr. A 020332 pentru cantitatea de 1680 blocuri pentru construcții din beton ușor”;

- conținutul procesului-verbal de percheziție din 03.02.2009 de la Uzina de producere 5 KEH-3 din or. Bender, de unde a fost ridicat utilajul de împachetare ermetic cu polietilenă, cutie pentru țigări cu inscripția Regal, rulon din polietilenă, 6 blocuri cu țigări de marca Regal și 2 blocuri de beton, ce confirmă faptul că anume pe teritoriul uzinei menționate, unde Mutulică Iurie închiria spațiul împreună cu alte persoane, au fost tănuite în blocurile de fortan pachetele de țigări;

- sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 12 mai 2010, prin care Goloseev Grigore a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal reține, că din probele menționate se confirmă prezența *laturii obiective* a infracțiunii de contrabandă care include următoarele semne: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea exprimată în trecerea entităților, ce reprezintă obiectul material al contrabandei, peste frontiera vamală a Republicii Moldova; 2) locul săvârșirii infracțiunii - frontiera vamală a Republicii Moldova; 3) metodele săvârșirii infracțiunii: - tănuirea de controlul vamal, prin ascunderea în locuri special pregătite sau adaptate în acest sens.

Din această noțiune se desprinde, că fapta prejudiciabilă cunoaște trei modalități normative cu caracter alternativ. De asemenea, doctrina menționează, că infracțiunea specificată la art. 248 Cod penal, este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul realizării acțiunilor specificate în latura obiectivă.

Tot aici, Colegiul penal menționează că, potrivit art. 248 Cod penal, *prin tănuire de control vamal se înțelege neprezentarea pentru controlul vamal a bunurilor care se trec peste frontiera vamală a R. Moldova, pe o cale ce împiedică examinarea și constatarea lor, adică cu folosirea locurilor special pregătite sau adaptate în acest scop.*

În acest context, instanța de recurs remarcă, că a fost stabilit cu certitudine că, Rîșneanu Viorel au realizat *latura obiectivă* a infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, prin faptul că Rîșneanu Viorel având calitate de complice, de comun acord cu organizatorul Mutulică Iurie au contribuit la trecerea peste frontiera de stat a Republicii Moldova a produselor de tutungerie prin ascunderea acestora în locuri special adaptate în acest scop - blocuri de fortan în care Mutulică Iurie împreună cu alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală au disimulat 100.200 de pachete de țigări de marca „Regal”, ulterior la postul vamal Sculeni fiind prezentate: declarația vamală de export nr. 3027155079 perfectată la

Biroul Vamal Chișinău, contractul de vânzare-cumpărare nr. 2 din 02.10.2008, factura invoice nr. 04 din 17.11.2008 CMR seria CM nr.0335895, SRL „Torgor”, cu adresa juridică str. km. 1 traseul Hîncești, exporta în adresa SRL „Vlad SebiȚ, situată în mun. Fălticeni, str. Ana Ipătescu nr. 273, județul Suceava, România, 1680 de blocuri pentru construcții din beton ușor, cu o valoare în vamă de 1680 euro, care au fost perfectate cu implicarea directă a colaboratorului vamal Rîșneanu Viorel.

De asemenea se confirmă și prezența *laturii subiective* a infracțiunii de contrabandă în proporții deosebit de mari, manifestată prin *intenția directă* a inculpaților Mutulica Iurie și Rîșneanu Viorel, urmărind un scop de cupiditate, care își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor, au prevăzut urmările ei prejudicibile și au dorit în mod conștient survenirea acestora.

Prin urmare, conținutul probelor enunțate supra și care au fost amplu analizate și obiectiv apreciate de instanța de apel, în contextul de învinuire acestuia în baza art. 42 alin. (5), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, confirmă cu certitudine că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii imputate, adică atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă.

De asemenea, instanța de apel just a reținut drept neîntemeiată și concluzia primei instanțe potrivit căreia *nu există nici o probă, ci nici un început de dovadă de probă că Rîșneanu Viorel ar fi acționat într-o înțelegere prealabilă împreună cu Mutulica Iurie* (argument invocat în cererea de recurs), or, în urma analizei cumulului de probe a fost cert stabilit că Rîșneanu Viorel, în calitate de complice, acționând cu intenție directă și de comun acord cu Mutulica Iurie, și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, au contribuit activ la comiterea infracțiunii de contrabandă.

Referitor la criticile avocatului Nicoară V. precum că:

- *cercetarea judecătorească în instanța de apel constă în administrarea probelor noi sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță. Instanța de apel se pronunță, prin încheiere, asupra cererii de administrare a unor noi probe sau de cercetare suplimentară a probelor administrate de prima instanță, motivând admiterea sau respingerea cererii în dependență de faptul dacă aceste probe sunt concludente sau utile cauzei, în speță, instanța de apel nu a emis o „încheiere privind cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță”, fapt ce se confirmă prin lipsa în dosar a unui asemenea act de procedură (a se vedea inclusiv fila 3 a procesului-verbal). Respectiv, casarea sentinței primei instanțe și adoptarea unei noi soluții de recalificare a faptei reproșate inculpatului Rîșneanu Viorel, din infracțiunea prevăzută de art. 361 CP la infracțiunea ce cade sub incidența art. 248 CP, a avut loc în lipsa unei cercetări judecătorești și fără cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță, situație ce denotă încălcarea principiului nemijjocirii prin ignorarea dispozițiilor art. 314 CPP și a constatărilor cu valoare de principiu expuse în cauza Beraru c.*

României. Astfel, importanța generală abordată în cauza dată ține de ajustarea jurisprudenței naționale la standardele CtEDO, ceea ce poate fi realizat prin sesizarea Curții Supreme de Justiție. Odată fiind sesizată, instanța de recurs, datorită rolului pe care îl are, este chemată să constate și să se expună cu suficientă claritate dacă principiul nemijlocirii era sau nu aplicabil la judecarea cauzei în apel, dacă să constate prezența viciilor fundamentale generate de ignorarea acestui principiu;

- instanța de apel este obligată „să verifice declarațiile și probele materiale examinate în prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată. Declarațiile și probele materiale examinate în prima instanță se dau citire în instanța de apel de către părți sau la solicitarea lor de către instanța de judecată”, aspect ce corespunde principiului contradictorialității procesului expus la art. 24 CPP;

- procurorul nu a dat citire și nu a solicitat ca instanța de apel să de-a citire declarațiilor și probelor materiale examinate de prima instanță, fapt confirmat prin înregistrarea audio a ședinței de judecată. Toată procedura în fața instanței de apel s-a limitat la constatarea faptului că inculpații susțin declarațiile date anterior și, chiar fără a le fi adresate careva întrebări, Colegiul penal le respinge ca neîntemeiate, or, instanța de apel la adoptarea soluției a respectat cerințele stipulate în art. 414 Cod de procedură penală, și și-a întemeiat soluția în speță, în baza probelor verificate prin citire în instanța de apel, descrise în decizia instanței de apel și consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 11.09.2018 (f.d. 69-71, vol. II), iar la întrebarea instanței dacă sunt careva întrebări, completări, dacă părțile la proces doresc să de-a explicații suplimentare sau să formuleze cereri și demersuri pentru completarea cercetării judecătorești, nimeni nu a înaintat nimic.

Referitor la eroarea invocată prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 15) Cod de procedură penală, Colegiul concluzionează, că acest temei pentru declararea recursului ordinar deasemenea nu și-a găsit confirmare la examinare, nefiind stabilită presupusa eroare de drept, deoarece precedentele CEDO la care face referire recurentul nu sunt relevante cauzei.

Colegiul penal mai precizează că instanța de apel corect a stabilit și pedeapsa inculpatului, luându-se în considerație prevederile art. 7, 61, 90 Cod penal, ținând cont de limitele de pedeapsă prevăzute de lege, gradul de pericol social al faptei săvârșite, considerând pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea acesteia, proporțională infracțiunii comise. Totodată, de către instanța de apel just s-a dispus și încasarea din contul inculpaților, în contul statului, contravaloarea pachetelor de țigări de marca „Regal”.

Astfel, analizând materialele cauzei și hotărârea atacată, Colegiul nu a constatat vre-o eroare de drept ce ar afecta legalitatea ei, or, acțiunilor inculpatului s-a dat o

calificare justă, pedeapsa fixată a fost individualizată corect, astfel neexistând nici un temei de implicare a instanței de recurs în vederea casării hotărârii atacate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Rîșneanu Viorel și avocatul acestuia, Nicoară Vasile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Rîșneanu Viorel Xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **27 februarie 2019**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana